

تکرار تلخ یک اشتباه

« حسن ستوده‌نیا کرانی

انسان‌ها بسیاری از اشتباهات گذشتگان خود را تکرار می‌کنند. اگر آن‌ها تاریخ را به‌خوبی مطالعه کنند، می‌توانند جلوی بسیاری از این اشتباهات را بگیرند. یکی از اشتباهات بزرگی که تکرار شد، ماجرای جنگ جهانی اول بود که تنها پس از دو دهه تکرار شد. پس از آنکه جنگ جهانی اول آغاز شد، آلمان وارد این جنگ شد و سرانجام شکست خورد. اتفاق عجیب این بود که جنگ جهانی دوم را هم آلمان شروع کرد و باز هم شکست خورد! اما این اتفاقات چگونه رخ دادند؟

نتایج شکست در جنگ جهانی

زمانی که جنگ جهانی اول تمام شد، کشورهای پیروز در جنگ، تمام راه‌های ممکن را برای تحقیر آلمان شکست‌خورده در جنگ انجام دادند. تمام سرزمین‌های ثروتمند غربی آلمان از خاک این کشور جدا شدند، این کشور به پرداخت غرامتی بسیار سنگین محکوم شد و حتی از داشتن ارتش هم محروم شد. به‌طوری‌که ارتش آلمان حق داشت تعداد اندکی عضو بگیرد. کشور آلمان به‌خاطر شکست در جنگ، کاملاً ویران شده بود و پرداخت خسارت به کشورهای پیروز هم مشکلات این کشور را صدچندان کرد.

مشکلات اقتصادی کشور شکست‌خورده

آلمانی‌ها برای پرداخت خسارت جنگ ناچار بودند به‌سرعت اسکناس چاپ کنند؛ کاری که ارزش پول این کشور را پایین آورد و موجب تورم شدید در آلمان شد. میزان تورم به اندازه‌ای بود که در یک روز، قیمت‌ها ۱۰۰ برابر گران‌تر شدند! را داخل بخاری بریزند و از آن، برای گرم کردن خودشان استفاده کنند! آلمانی ۹ مارک در سال بود. اما در فاصلهٔ چهار سال، حق عضویت سالانهٔ همان روزنامه ۶۰۰۰۰۰۰۰۰ مارک شده بود! مردم بسیاری بیکار شده بودند و ناچار در صف‌های طولانی پخش غذای رایگان منتظر می‌ایستادند تا کمی نان و سوپ بخورند و از گرسنگی نمیرند. در این شرایط همه در این آرزو بودند که شرایط بهبود پیدا کند.

تغییرات جامعه

در چنین شرایط «حزب نازی» در آلمان به رهبری **آدولف هیتلر** قدرت گرفت. هیتلر در جنگ جهانی اول سرباز بود و مانند رضاخان در ایران به دنبال قدرت گرفتن بود. او و حزب نازی تا ۱۰ سال بعد، قدرت اول کشور خود شدند و تمامی مخالفان را سرکوب کردند. از طرف دیگر، نیاز بود که برای مردم کار فراهم شود. کارخانه‌های اسلحه‌سازی فراوانی راه‌اندازی و مردم زیادی در این کارخانه‌ها مشغول کار شدند. ویرانه‌های جنگ هم به‌سرعت بازسازی شدند. حالا که شرایط اقتصادی جامعه بهبود پیدا کرده بود، جامعهٔ آلمان به‌دنبال یک موضوع مهم بود: غروری که پس از جنگ از بین رفته بود، زنده شود. در این شرایط لازم بود آلمان حمله به کشورهای دیگر را آغاز کند و سرزمین‌هایی را تصرف کند که زمانی متعلق به این کشور بودند.

آغاز تجاوزهای آلمان

آلمان ابتدا به اتریش حمله کرد و همسایه جنوبی خود را اشغال کرد. سایر کشورهای قدرتمند توجهی به این اتفاق نکردند، زیرا دلیلی نمی‌دیدند که به‌خاطر کشوری کوچک مثل اتریش، با آلمان بجنگند. اول سپتامبر ۱۹۳۹ آلمان به همسایه شرقی خود (لهستان) حمله کرد. شوروی هم از سوی دیگر به لهستان حمله کرد و این کشور را تسخیر کرد. به این ترتیب لهستان بین این دو کشور تقسیم شد! در این شرایط بریتانیا و فرانسه که تازه متوجه خطر شده بودند، به آلمان اعلام جنگ دادند. اما قبل از آنکه وارد عمل شوند، چکسلواکی، فرانسه، هلند و بلژیک هم تسخیر شدند. ایتالیا هم به طرف‌داری از آلمان وارد جنگ شد و تقریباً تمام اروپا در اختیار متحدین (آلمان و ایتالیا) قرار گرفت.

پایان اتحاد آلمان و شوروی

در این شرایط هیتلر تصمیم گرفت به بریتانیا حمله کند. جنگ این دو کشور ادامه داشت که آلمان‌ها پیمان اتحاد خود را با شوروی شکستند و به این کشور هم حمله کردند. صد سال قبل، **ناپلئون بناپارت** امپراتور فرانسه در قرن ۱۹، به‌صورت هم‌زمان با بریتانیا و روس‌ها جنگید و در حمله به روسیه، اسیر زمستان سرد این سرزمین شد و شکست خورد. حالا هیتلر می‌خواست شوروی را تسخیر کند و به ایران برسد.

اهمیت ایران در جنگ

چرا اهمیت ایران در جنگ تا این اندازه بالا رفته بود؟ دلیل این امر، سیاست‌های آلمانی‌ها برای حمله به سمت دشمنان شرقی بود. از یک طرف، نیروهای آلمانی باید خود را به خاک شوروی می‌رساندند و آن قدر پیش می‌رفتند که به منابع نفتی گرجستان می‌رسیدند و آن منابع را نابود می‌کردند. قسمت دیگر ارتش آلمان هم باید از شمال آفریقا به سمت شرق پیشروی می‌کرد، به خاورمیانه می‌رسید و سرانجام با اشغال تمامی آن نواحی، راه خود را به شرق ادامه می‌داد.

به سوی هند

دو ارتش آلمان سرانجام در ایران به هم می‌پیوستند و آن‌گاه به سمت آخرین هدف می‌رفتند که در شرق ایران بود. هندوستان مهم‌ترین مستعمره بریتانیا بود و از چند قرن قبل، تمام دشمنان بریتانیا می‌دانستند برای در هم شکستن قدرت این دولت، باید هند را از چنگ بریتانیا خارج کنند. پیش از هیتلر، ناپلئون نیز چنین هدفی داشت که به آن نرسید. هیتلر هم به سرنوشته ناپلئون دچار شد ...

اشغال ایران

طبق پیش‌بینی سازمان هواشناسی آلمان، قرار بود زمستان ۱۹۴۲ چندان سرد نباشد. اما هنگام حمله آلمان به شوروی، آن‌ها با سردترین زمستان ممکن مواجه شدند؛ سرمایی که ارتش آلمان را نابود کرد. شوروی و بریتانیا هم بدون اعلام قبلی، به ایران (که در جنگ بی‌طرف مانده بود) حمله کردند و کشورمان را اشغال کردند. اتفاقی که ضررهای اقتصادی و تلفات جانی فراوانی در ایران به دنبال داشت، اما پیروزی بریتانیا و شوروی را در جنگ قطعی کرد.

۶۰ میلیون کشته

در این شرایط، دیگر متحد آلمان (ژاپن) با جنگنده‌های خود به «پرل هاربر» آمریکا حمله کرد. حمله‌ای که سبب شد ایالات متحده نیز وارد جنگ شود و به آلمان اعلام جنگ دهد. اتحاد نیروهای تازه‌نفس آمریکا با نیروهای بریتانیا، شوروی و فرانسه، شرایط جنگ را به ضرر آلمان تغییر داد و این کشور به شکست نزدیک شد. هیتلر و یارانش نابود شدند و جنگ پس از شش سال به پایان رسید. باز هم آلمان شکست خورد، در حالی که حدود ۶۰ میلیون نفر، جان خود را از دست دادند.